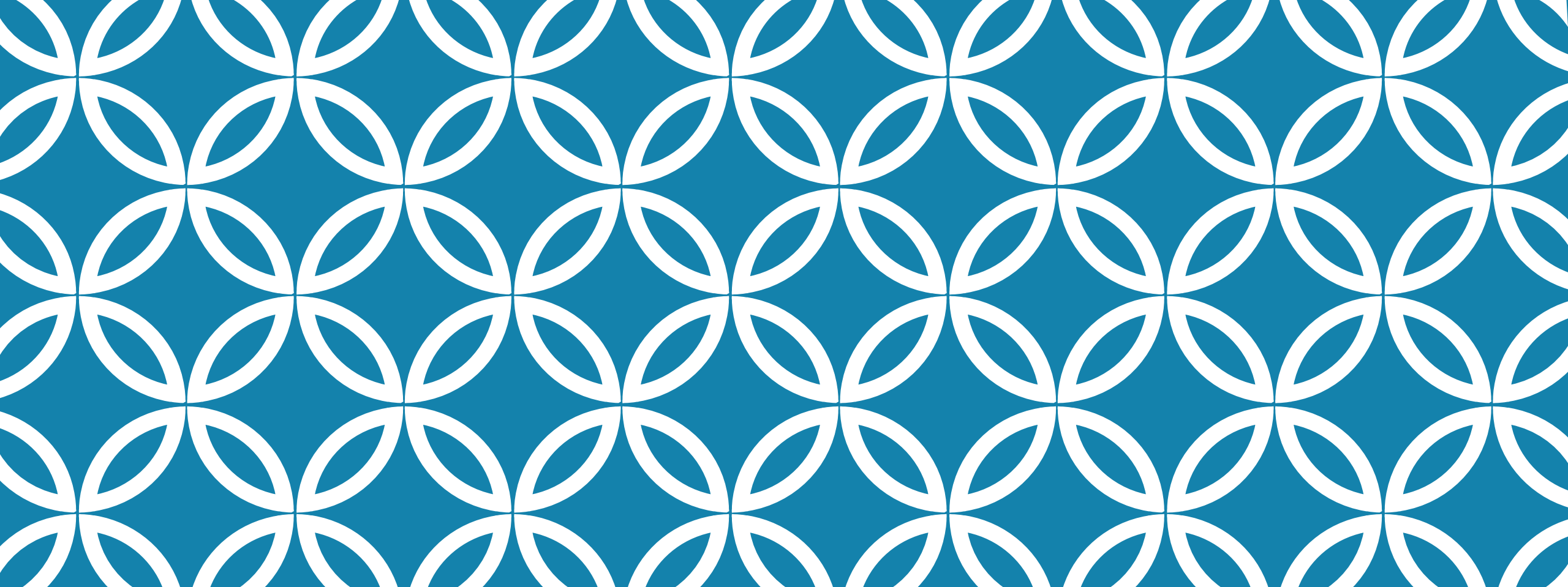

MŪZIKAS FORMAS MĀCĪBA

Zanda Ciemite

2025

LIEPĀJAS MŪZIKAS,
MĀKSLAS un DIZAINA
VIDUSSKOLA

"MŪZIKA SĀKAS TUR, KUR BEIDZAS VĀRDI"

HEINRIHS HEINE

Kritēriji, pēc kuriem
analizēt un
sistemizēt
sarakstītos
muzikālos darbus:

- Mūzikas stils
- Mūzikas žanrs
- Mūzikas uzbūve (forma) - periods, variācijas, fūga, prelūdijs, rondo, balāde, strofu forma, sonāte un citas.

MŪZIKAS ŽANRS

Žanrs ir vēsturiskā attīstībā tapis skaņdarba tips un reizē mūzikas satura tips, kas radies ikdienas praksē, situācijā vai pielietojumā.

Skaņdarbus žanros var iedalīt pēc dažādām iezīmēm:

*to funkcijas dzīvē (koncertmūzika - simfonija, rapsodija, opera, oratorija, koncerts, kormūzika operete u.c.), sadzīves, populārā mūzika (dejavālsis, polonēze; maršs, dziesma), folkmūzika jeb tautas mūzika (tautasdziesma), garīgā mūzika (korālis, mesa) u.c.);

*to instrumentācijas, izpildītāju sastāva (vokālā mūzika, instrumentālā mūzika, vokāli instrumentālā mūzika)

Žanru nosaka kopīgās *žanru iezīmes* - visspilgtāk to raksturo *līdzīgas skaņdarbu struktūras, mūzikas elementi un instrumentācija*.

Žanri mēdz sazaroties atkarībā no mērķlietojuma (dziesma - šūpuļdziesma, serenāde)

MŪZIKAS STILS

Vēsturiski izveidojies mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu kopums, ko veido **vienāds idejiskais saturs**.

Stila jēdzienu attiecina uz

*konkrēta vēsturiska perioda daiļrades virzienu (impresionisms, baroks, romantisms, klasicisms, svings, be-bop, hardbop, fusion, disko, roks, kantrī u.c.),

*reģionālo vai nacionālo stilu (piem. latīņamerikāņu mūzika, afroamerikāņu mūzika),

*komponista vai atskaņotājmākslinieka stilu (piem. pianista Erroll Garner spēlēšanas stils, Raimonda Paula spēlēšanas stils)

Katrs mūzikas stils paredz kompozicionālo vai atskaņošanas paņēmienų vienotību kā patstāvīga stila pazīmi, un šī vienotība ir arī viens no mākslinieciskuma kritērijiem.

UZDEVUMS NR.1

NOSAUC KĀDU SPĒCĪGU IZPILDĪTĀJU, KURA STILU TU VARĒTU PIELIETOT, IZPILDOT ŠODIEN KĀDU DZIESMU, VAI DŽEZA STANDARTU.

ANALIZĒ, KĀPĒC, TAVUPRĀT, ŠIS IZPILDĪTĀJS SKAN TIEŠI TĀ, KĀ VIŅŠ SKAN, KAS VEIDO VIŅA STILU UN SKANĒJUMU!

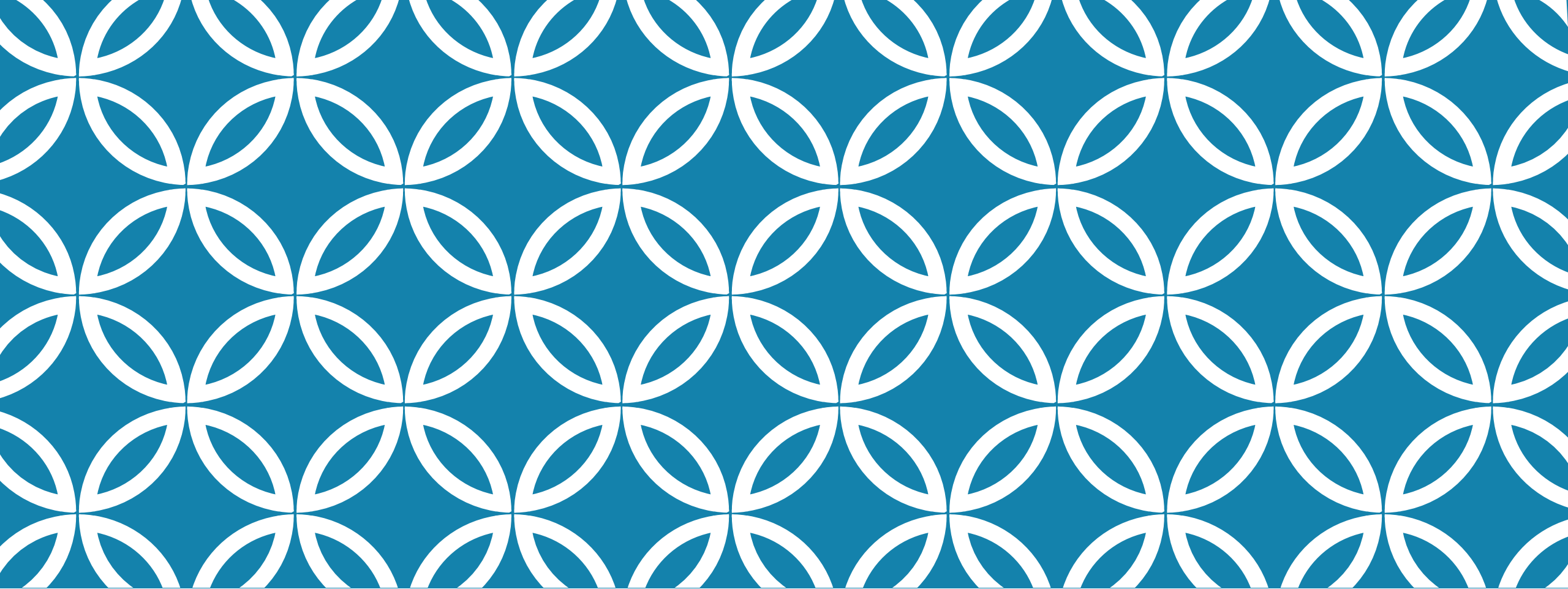
SKARBĀ PATIESĪBA

Mūzikas žanrs = **DZIESMA** (jo formas uzbūve tāda - strofiskas, jeb pantu formas)

Kā izpilda šo mūzikas žanru, DZIESMU? Konkrētā stilā - Kantrī dziesma; Pop dziesma, Svinga dziesma (t.i. džeza standarts)

Mūzikas žanrs = **OPERA** (jo formas uzbūve, konkrētas daļas - uvertīra, ainas, ārijas u.c., un instrumentācija tāda - orķestris + solisti + koris)

Kā izpilda šo mūzikas žanru, OPERU? Konkrētā stilā - Rokopera; impresionisma opera, klasicisma opera

ROKA SIMFONIJA

POPULĀRĀ, RELIĢISKĀ UN TAUTAS MŪZIKA

Populārā mūzika - mūzika, kas ir komerciāli pieejama masām. Populāro mūziku var iedalīt tādos apakšstilos kā *roks, panks, metāls, svings, be-bop, fusion, jazzrock, elektroniskā, kantrī, blūzs, hip hops, indie* utt.

Reliģiskā mūzika - jebkura mūzika neatkarīgi no tehniskajiem aspektiem, kas ir komponēta reliģiskas domas izplatīšanai vai pēc būtības ir garīga, ir reliģiska mūzika. Piemēri tam ir *gospel mūzika, worship* jeb *pielūgsmes mūzika* un *garīga satura kora mūzika* (kas vienlaicīgi būs arī žanrs - *kormūzika*).

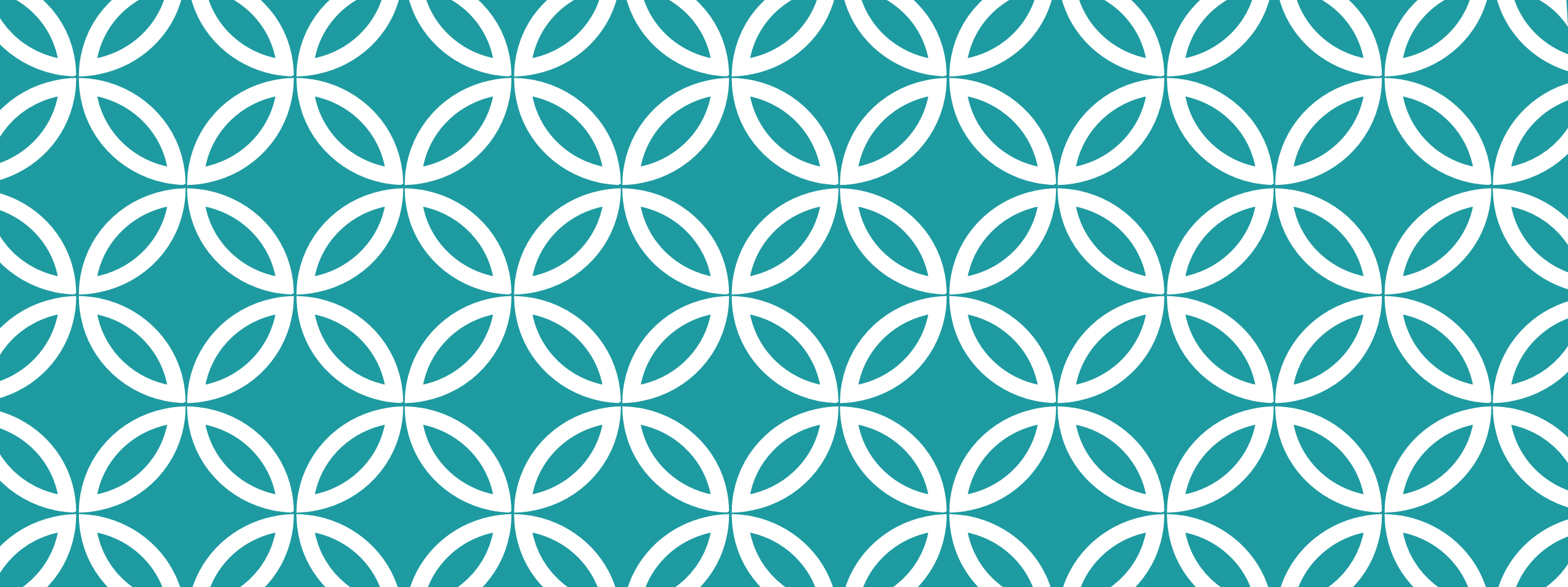
Tautas mūzika ir arī viens no lielākajiem mūzikas stiliem. Šis stils vairāk balstās paaudžu dinamikā, un tam ir dziļš vēsturisks un sociāli kulturāls konteksts. Šajā mūzikas stilā tiek izmantoti tradicionālie instrumenti, un tēmas bieži ir filozofiskas. Tautas mūzika pārsvarā izpaužas caur dažādu tautu *tautasdziesmām*.

MIKSĒTAIS LAIKMETS

Laikam mainoties, kādi stili ieguvuši žanra nosaukumus.

Piemēram, **ROKS**, teorētiski definējams kā mūzikas stils, kuram ir savs konkrēts skanējums, sabiedrībā un sarunvalodā ir izveidojies kā patstāvīgs populārās mūzikas žanrs, kam raksturīgs savs īpašais, skaļi smagais skanējums un elektrisko ģitāru instrumentācija.

Tieši tāpat arī afroamerikāņu mūzikā, teorētiski, dziesmas žanra stils - **BLŪZS** - kļuvis par patstāvīgu žanru, kuram raksturīga konkrēta forma, harmoniskā valoda, skaņkārtas un tekstuālais saturs.

TAUTAS MŪZIKA SVINGA STILISTIKA |

REĀLAIS KOPSAVILKUMS

TEORIJA akadēmiskā izpratnē

ŽANRI - skaņdarbu veidi, kam raksturīgas konkrētas formas, instrumentācija, dažādu dzīves apstākļu, ideju, nepieciešamību realizēšanai

STILS - līdzekļu kopumu raksturojums, kas veido konkrēto skanējumu

TEORIJA rietumu mūzikas vēsturiskajā izpratnē

ŽANRS ∞ STILS

SKAIDRĪBAI

DŽEVS - mūzikas žanrs

Džeza stili, kas laika gaitā kļuvuši par žanriem - swing, dixieland, bebop, hard bop, fusion, jazz rock, ethno (world) jazz, ragtime, free jazz, cool jazz, modal jazz u.c.

POPULĀRĀ MŪZIKA - mūzikas žanrs

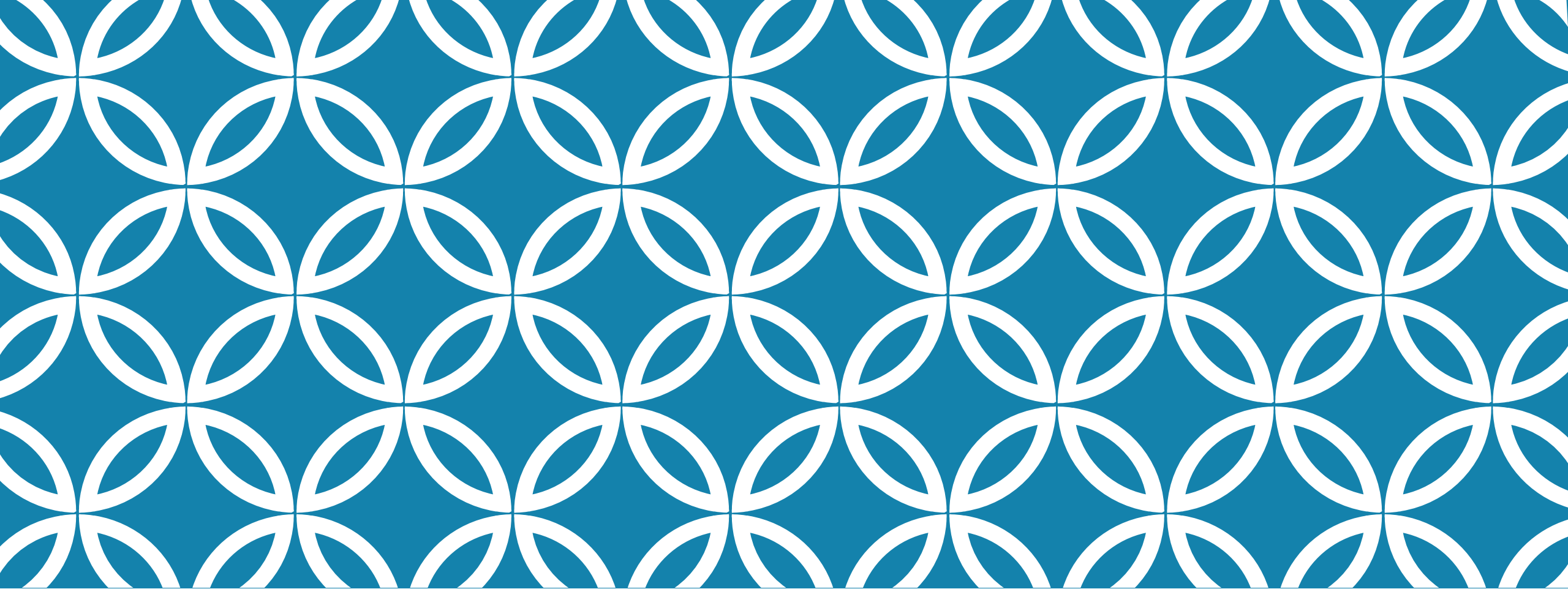
Populārās mūzikas stili, kas laika gaitā, un to attīstības procesā, kļuvuši par žanriem - country, pop, k-pop, rock, rock&roll, metal, hip hop, R&B, soul u.c.

Rietumu mūzikas pamatā - **BLŪZS** kā žanrs un abu augstākminēto žanru, džeza un populārās mūzikas, stūrakmens.

UZDEVUMS NR.2

Sagatavot prezentāciju par 2 mūzikas žanriem / stiliem - vēsturiskais apraksts, attīstība, saturs, instrumentācija, struktūra, skanējums, spilgtākie piemēri.

1. Operete & Country
2. Balāde & Dixieland
3. Valsis & Disko
4. Simfonija & Rock&roll
5. Koncerts & Hard bop
6. Fūga & Free jazz

MŪZIKAS DARBA UZBŪVE,
KOMPOZĪCIJA

= MŪZIKAS FORMA

MŪZIKAS FORMA UN TĀS DIVI ASPEKTI

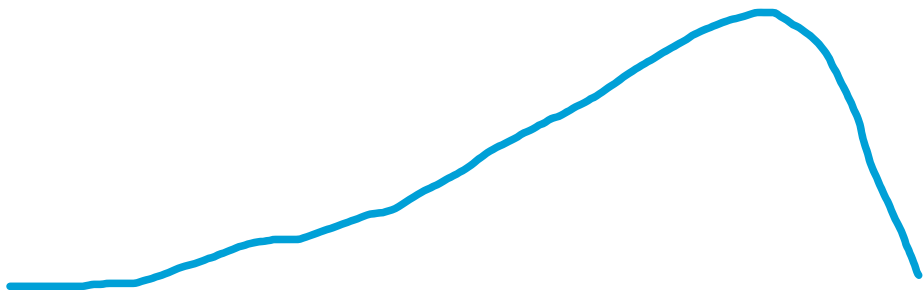
1. **Forma - struktūra** kompozīcijas plāns, darba sadalījums daļās, atbild uz jautājumu "KAS?". To skaidro SHĒMAS VEIDĀ (*piem. A B A*)
2. **Forma - process** skaņdarba attīstības loģika, atbild uz jautājumu "KĀDĀ VEIDĀ?";

- šo procesu ietekmē muzikālā dramaturģija, tēlu, tēmu attīstības virzība, intensitāte (kāpums, kritums, vienmērība, viļņveida attīstība, dinamika), kulmināciju raksturs un tās atrašanās vieta.

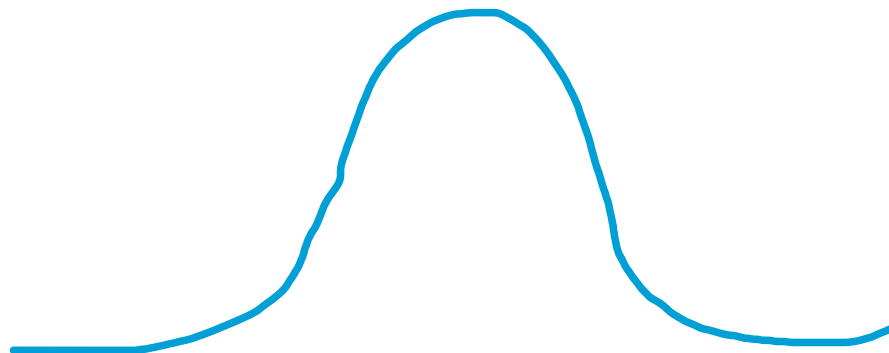
KULMINĀCIJA IR
VISSASPRINDZINĀTĀKĀ (DAILDARBA
DARBĪBAS, KONFLIKTA) ATTĪSTĪBAS
PAKĀPE, KURAI SEKO ATRISINĀJUMS.
VISSASPRINDZINĀTĀKAIS DARBĪBAS VAI
MUZIKĀLĀS DINAMIKAS ATTĪSTĪBAS
MOMENTS (SKAŅDARBĀ VAI TĀ DAĻĀ).

KULMINĀCIJAS LIKUMSAKARĪBAS

Jo tuvāk uzbūves beigām atrodas kulminācija, un garāks ir tās sagatavošanas periods, jo spēcīgāks kopumā ir visas formas spraigums, jeb intensitāte.

Jo tuvāk formas centram atrodas kulminācija, jo vairāk līdzsvarota ir visa konstrukcija.

DŽEZA STANDARTI UN KULMINĀCIJA

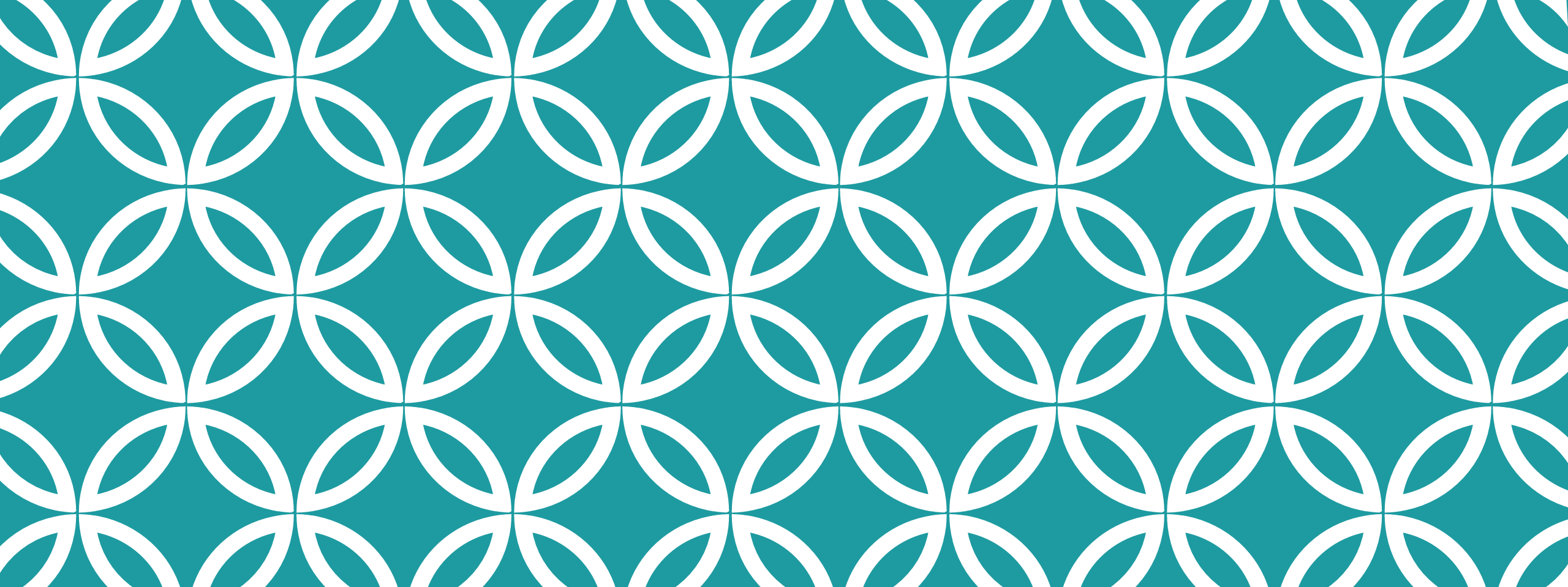
Tā kā džeza standartu divas galvenās skaņdarba sastāvdaļas ir TĒMA un IMPROVIZĀCIJA, tad katrā no tām kulminācija tiek veidota savādāk.

Kulminācija TĒMĀ - atkarībā no tēmas uzbūves, pārsvarā tā būs harmoniski atšķirīgā B daļa, bet bieži vien tēmā kulminācijas nemaz nav, īpaši free jazz, modal jazz, cool jazz stila darbos.

IMPROVIZĀCIJAS kulminācija - tās var būt vairākas izpildītāja improvizācijas laikā. Šeit parādās mūziķa spēja radīt momentālu muzikālu kompozīciju, veidot tās dramaturģiju tā, lai klausītājam būtu interesanti un tiktu izstāstīts kāds stāsts.

DISKUSIJA

1. Vai Tu domā par kulmināciju, veidojot savu improvizāciju, aranžējot mūziku, komponējot mūziku?
2. Kādos mākslas darbos vēl sastopama kulminācija?
3. Kas notiek ar klausītāju, skatītāju, kad tiek piedzīvota kulminācija mūzikā, dzejā, filmā, gleznā u.c.?
4. Vai, tavuprāt, kulminācijai ir liela loma mākslā? Kāpēc?

PERIODS

Mūzikas forma

PABEIGTA VAI RELATĪVI PABEIGTA MUZIKĀLĀ
DOMA, KAS TIEK NOSTIPRINĀTA AR KADENCI
--> PERIODS

Teikums

Frāzes

Motīvi

+

Teikums

Frāzes

Motīvi

+

Teikums

KADENCES

Pirmais teikums beidzas ar PUSKADENCI, vai
PILNU NEPABEIGTU KADENCI

Otrais teikums beidzas ar PILNU PABEIGTU
KADENCI

TAKTU SKAITS

Visbiežāk sastopami **8-16-32** taktu periodi, bet mēdz būt arī izņēmumi.

20 taktis -

*Ludvigs van Bēthovens (Ludwig van Beethoven), Klaviersonāte op. 31 nr. 2, pirmā daļa:
sākums*

PERIODU IEDALĪJUMS 1 / 3

Tematiskā uzbūve

Atkārtotas tematiskās uzbūves periods (abi teikumi sākas vienādi vai ļoti līdzīgi)

Neatkārtotas tematiskās uzbūves periods (abi teikumi sākas atšķirīgi)

Iekšējais dalījums

Divteikumu periods

Trīs teikumu periods

Četrteikumu periods, jeb **DIVKĀRŠS**,
JEB SALIKTS PERIODS - trešais-ceturtais teikums veidots kā pirmā-otrā variēts atkātojums, parasti ar lielāku pabeigtību noslēguma kadencē)

PERIODU IEDALĪJUMS 2/3

Periodu teikumu proporcijas

Simetrisks - vienāds taktu skaits katrā teikumā

Asimetrisks - dažāds taktu skaits katrā teikumā (otrajā teikumā reizēm paplašinājums vai sašaurinājums)

Papilddaļu esamība vai neesamība

Periodam vai pat katram teikumam sākumā var būt savs "ievads"

Pēc kadences mēdz būt "papildinājums", lai vēl spilgtāk noapaļotu muzikālo domu

PERIODU IEDALĪJUMS 3 / 3

Tonālais aspekts

Tonāls periods - muzikālā doma sākas un noslēdzas vienā tonalitātē

Modulējošs periods - bieži vien noslēdzas dominantes tonalitātē

Harmoniski funkcionālais aspekts

Noslēgti - pabeigtās kadences dēļ (beidzas ar toniku, vai modulējošo toniku)

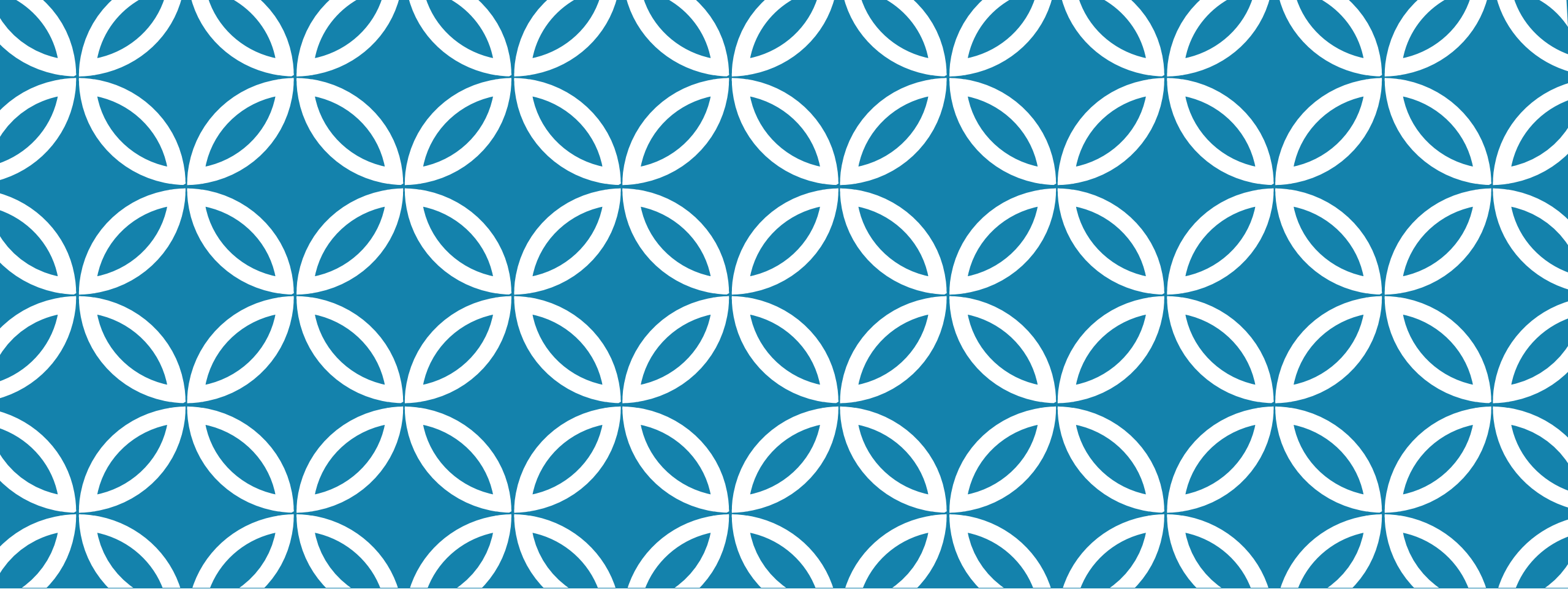
Nenoslēgti - nepabeigtās kadences dēļ (beidzas ar puskadenci)

GATAVOTIES PĀRBAUDES DARBAM, IZMANTOJOT MATERIĀLUS

<https://metodiskiemateriali.lnkc.gov.lv/macibu-materiali/467-muzikas-formas-maciba/>

**"Periods" - līdz tēmai "Teikums ārpus perioda",
neieskaitot.**

Būt gataviem izanalizēt kādu no materiālā dotajiem perioda piemēriem.

DŽEZA MŪZIKAS FORMAS

LIELĀKĀ DAĻA CILVĒKU UZSKATA, KA
FORMA IR TĒORĒTISKS JĒDZIENS, KA
TO IZMANTO TIKAI, LAI ANALIZĒTU
MŪZIKU.

FALSE. (TULK. "NEPAREIZI")

Mūzikas forma ir gaistošāka nekā ritms - tā ar laiku zaudē savu aktualitāti, palēnām izzūd no mūsdienu mūzikas (sonātes forma, fūga, dažādas deju formas)

Tajā pašā laikā, tādas formas kā - regtains, maršs, dažādas deju formas, dažādas polifonijas formas - ir spēcīgi ietekmējušas džeza mūziku.

DŽEZA MŪZIKAS FORMA

Tai ir liela ietekme no **āfrikāņu** un **Eiropas** mūzikas

Maldīgs uzskats, ka pārāk primitīva

Uzsvars uz ikdienišķām funkcijām - izklaidēm vai ikdienas darbiem
(call & response)

Uzvars uz **ritmu**, reizēm nesimetrisku skaņdarbu ilgumu

AGRĪNĀ DŽEZA ELEMENTI

kas saglabājušies līdz mūsdienām

- ❑ Call - response (sauciens - atbilde; starp solistu un "kori", jeb sastāvu)

Šis elements strādā arī caur vienu personu, piemēram, šūpuļdziesmās, caur vienu solistu tiek uzdots gan jautājums, gan saņemta atbilde.

- ❑ Refrēns (atkārtotas frāzes koncepts)

Savā būtībā ir tas pats "response". Strādā arī, kad tiek spēlēta pāri improvizācija.

- ❑ Strukturēts formāts no āfrikāņu rituālu dejām (elementi kā melodija, vārdi, piedziedājums)

CALL AND RESPONSE

SASAUKŠANĀS UZ LAUKA

Psalmu dziedājumi

Improvizācija + atbildes
(sagatavotas un nesagatavotas)

"Trade", jeb maiņa starp solistiem

REFRĒNA EFEKTS BLŪZA MŪZIKĀ UN SPIRITUELOS

How long, how long, has that evening
train been gone?

How long, how long, baby, how long?

Standing at the station, with my baby
leaving town

Felling disgusted, nowhere could she be
found

How long, how long, baby, how long?

Refrēns - "gandrīz piedziedājums"

Blūzs

"RIFS" (RIFF)

"Rifs" ir atkārtojošs motīvs, kurš ir attīstījies no refrēna, īpaši sastopama blūza struktūrās. Ar laiku kļuvis par patstāvīgu elementu.

Diksilenda žanra laikā, rifus sāka spēlēt improvizācijās (piem. L.Armstrongs "Mahogany Hall Stomp" , [L.Armstrong SOLO](#) ; 2:08-2:21)

Arvien vairāk mūziķu, kā piemēram, Bennie Moten, Count Basie, Benny Goodman, sāka izmantot rifus savās bigbenda aranžijās, orķestra kompozīcijās, improvizācijās. Tādā veidā rifs kļuva par integrālu, svarīgu, neatņemamu džeza mūzikas sastāvdaļu.

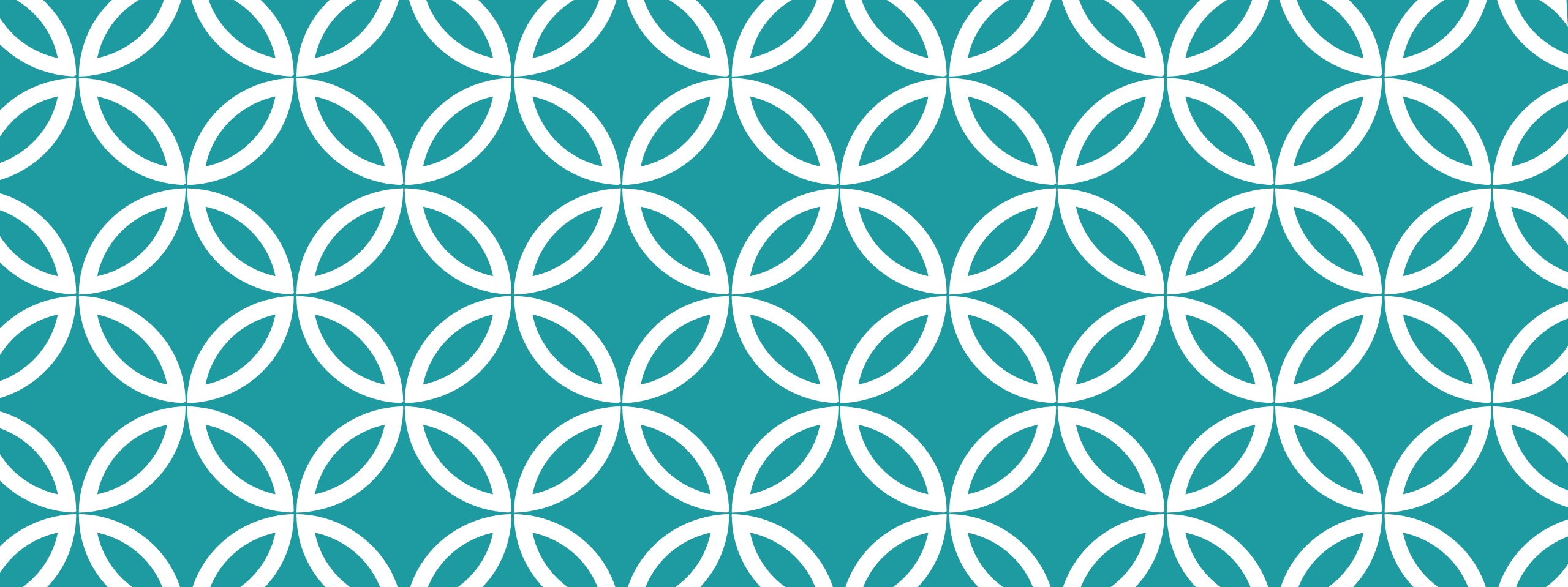
(piem. B.Moten "Toby", [B.Moten RIFS](#) ; 1:22-1:35)

RIFA MUTĀCIJAS

Rifa pārmērīgas izmantošanas dēļ, tas zaudē savu centrālo jēgu, un tiek radīti divi rifa atvasinājumi:

- Rifa melodija - melodija, kas sastāv no īsiem rifiem, jeb motīviem, pielāgojot tos akordu maiņām.
- Improvizācijas sadalījums pa 4 taktīm ("četrinieks") tradicionālajās džeza formās - blūzs, 32 taktu forma.

Blūza formā, pēc brīvas improvizācijas laika, PIRMS PĒDĒJĀS TĒMAS, seko strukturēta improvizācijas daļa - 2 vai 4 instrumenti pastāvīgi mainās ik pēc 4 taktīm, veidojot interesantu solo rakstu.

KVADRĀTA FORMAS MODELIS

Formas modelis, kas izplatīts mūsdienu džezā, aizgūts no āfrikāņu dejām, kurā tiek izmantota viena standarta forma (viens kvadrāts), kas atkārtojas uz riņķi, katru reizi, tiekot minimāli variēta.

CHORUS PATTERN

CROSS-RHYTHMS / CROSS-PATTERNS

(KROSRITMI / ŠĶĒRSMOTĪVI)

Chorus (kvadrāts)

- Dzīvajā izpildījumā atrodams tikai tur, kur tiek ievērota konkrēta maiņu improvizācijas struktūra
- Kā viens no elemetiem spēj pastāvēt arī kompozīcijās vai aranžijās
- Improvizācijas daļas mainās nekvadrātiski, attiecībā pret standarta kvadrāta formu

Āfrikāņu dejas mūzika

Bundzinieks ir dejas vadītājs, kurš kontrolē dejas formu un ilgumu.

Mazliet variē katru nākošo kvadrātu, vadoties pēc melodijas, dejas garuma un tās komponentiem

Nav harmonija, vadās pēc melodijas

Dejas mūzikas struktūra - kopējā forma
- galvenie elementi - frāzes - motīvi

AGRĪNĀ DŽEZA FORMAS

- Līdz 1920.gadam džeza mūzikas formas netika influencētas no Eiropas mūzikas formām, lai pēc iespējām ilgāk nosargātu āfrikāņu mūzikas tradīcijas.
- Piemēram, regtaima forma (trijdaļīga vai četrdaļīga - AABBACCDD) vistiešākajā ziņā bija marša (marching band) formas turpinājums, nevis rondo formas variācija, kā to vēlējās pasniegt vēsturnieki.
- Maple Leaf Rag - Scott Joplin

- Marching band (maršējošās grupas) radās 13.gs, Osmāņu Impērijas laikā, kā militārais pūtēju orķestris, attīstījās Eiropas militārajos orķestros baroka laikā. Pūšaminstrumentu un sitaminstrumentu sastāvs nodrošināja morālo pacēlumu kara apstākļos karavīriem. Mūsdienās plašāk izmanto Amerikā politiskās aktivitātēs, protestos, bērēs, parādēs, svētku gājienos (sk. New Orleans brass band).
- Rondo (apļa) forma - attīstījās 17., 18.gs., forma, kurā viena daļa ik pa laikam atkārtojas - ABACA-Coda.

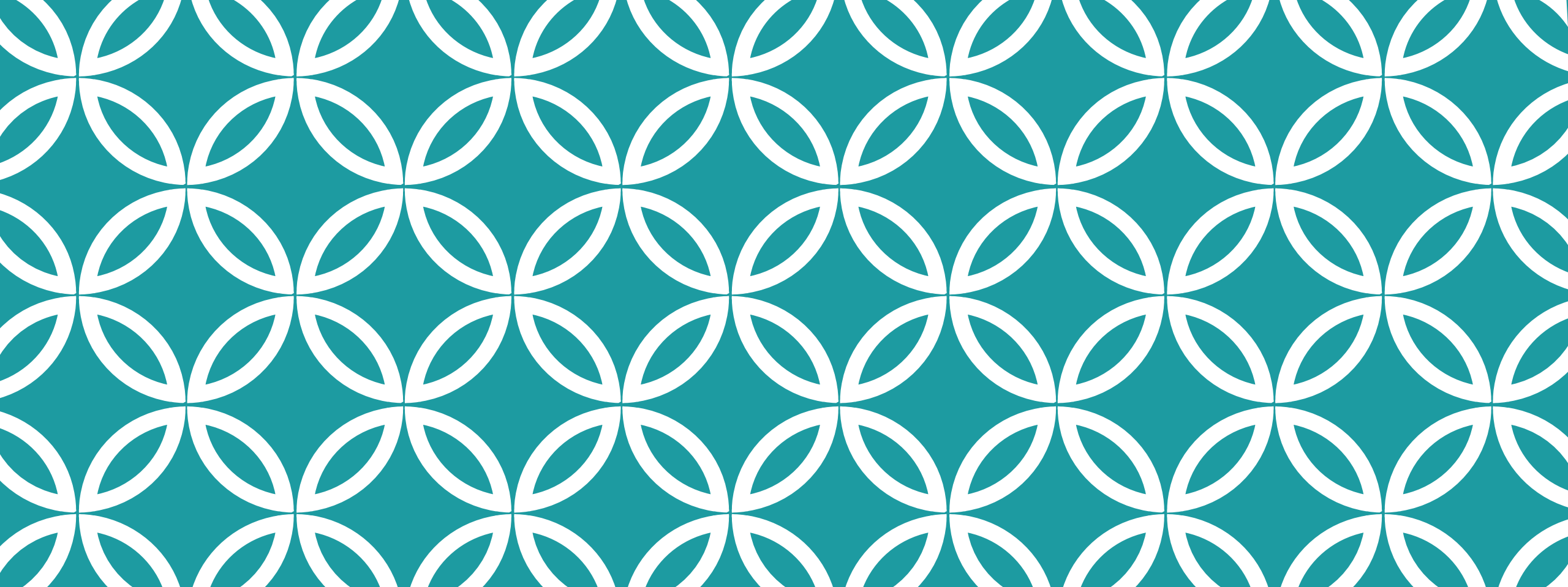

Lai gan nav tiešas atsauces uz to, ka regtains ir aizguvis marša formu, kas pazīstama gadsimtu pirms regtains "karaļa" Scott Joplin darbības, nav arī pierādījumu, ka tas nebūtu ietekmējies no Osmāņu marša influencēm.

Viens no pierādījumiem influencei - tempa apzīmējums "tempo di marcia", "in slow march time".

Vēl viens pierādījums- marša nosaukums iekļauts kompozīciju nosaukumā, piemēram, "Combination March", "March Majestic".

Vēl viens pierādījums - visi regtains modulē uz C daļu, tāpat kā marši. Reizēm izmantotas pat papildus taktis modulācijai.

BLŪZA FORMA |

BLŪZS

Blūza pirmsākumi radušies 17., 18.gs. vergturības laikā ASV. Melnādaino vergu ikdienas dzīve bija ļoti cieši saistīta ar mūziku, īpaši dziedāšanu savā starpā. Vergu īpašniekiem nebija nejausmas cik grūti būs izskaust āfrikāņu tradīcijas no viņu ļaudīm.

Tādēļ reizēm vēljoprojām ir cilvēki, kas uzskata džezu tikai par melnādaino mūziku, tās vēsturiskās izcelsmes dēļ.

Kā vergs, melnādainais uztvēra dažādas apkārt dzirdētās melodijas no himnām, deju vakariem, kāda uzrauga svilpošanas u.c. Tādā veidā neapzināti radot jaunu mūzikas žanru, apvienojot baltādaino un melnādaino kultūru mūzikas. Lai gan tā atšķīrās ar atkarībā no kuras āfrikāņu cilts nāca katrs cilvēks, jo tie savā starpā, īpaši, katrs esot savā štatā, praktiski nekomunicēja.

Cauri gadiem sāka izkristalizēties konkrētākas mūzikas formas – the field holler (sasaukšanās uz lauka), the spritirual (spiričuēls), the country blues (lauku blūzs), the work song (darba dziesma), the ring-shout ("apļa sauciens") - visas šīs formas bija savā starpā ļoti saistītas un pārklājās - visas šīs PIRMS blūza.

Līdz Pilsoņu karam (1861-1865) visas mūzikas formas tika izpildītas solo vai unisonā un be pavadījuma.

Īstā blūza forma izveidojās tikai pēc harmonisko funkciju pievienošanas (tātad vēlāk).

Blūza pirmsākumos nebija "mākslas" darbs – tas bija galvenais izpausmes veids, caur kuru apspiestā sabiedrības daļa varēja izpaust savas ciešanas.

HARMONISKIE INSTRUMENTI

Pirmais pašizgatavotais instruments - BANDŽO (banjo) - no jēnota ādas un zirga astes sariem stīgu vietā.

Iedvesmojās izveidot bandžo, redzot tamlīdzīgus instrumentus piestājot Karību salās, ceļojot no Āfrikas uz Ameriku (reizēm šīs pieturas ilga vairākus gadus).

Pirmās idejas par harmonisku pavadījumu rodas caur "minstreļu" šoviem (minstrel shows), kuri kļuva populāri 1830.gados.

[Ole Dan Tucker \(minstreļu šova bildes\)](#)

[Juba Dance - minstreļu solo deja](#)

PĒC EMANCIPĀCIJAS

Pēc vergturības atcelšanas 1863.gadā (A.Linkolns), melnādaino mūzika kļuva vienlīdz svarīga ar baltādaino mūziku.

PIRMAIS SOLIS PRETĪ - Fisk Jubilee Singers - veidoja veiksmīgas tūres, kora formātā izpildot spiričuelus.

Šo koru vadītāji pirmo reizi pieraksta spiričuelu melodijas un, kora balsvedības dēļ, veido arī konkrētas harmonijas. Tomēr, baltādaino mūzikas domāšanas veida dēļ, jāpielāgo simplicēta harmonija un dziesmu forma.

Skauadrās segregācijas domāšanas dēļ, izveidojas "sāpju" dziesmas - BLŪZS - vairāk pat rečitētas melodijas, nekā izdziedātas.

Termins "Blūzs" parādās tikai 20.gs.sākumā, kad tas parādās arī pilsētās un Dienvidi tiek industrializēti.

PIRMS 1.PASAULES KARA (1914.-1918.)

Blūzs tiek izpildīts arī ar klavieru pavadījumu, un tas liek strukturēt 3 galvenās FORMAS

8 taktu forma (agrākā)

12 taktu forma

16 taktu forma

12 taktu formāts bija dominējošais, jo to izmantoja arī dažādās publikācijās par blūzu (pirmā publikācija 1908.gadā). 1920.gados blūzs jau bija kļuvis par nacionālu fenomenu un stabilu džeza mūzikas valodas sastāvdaļu.

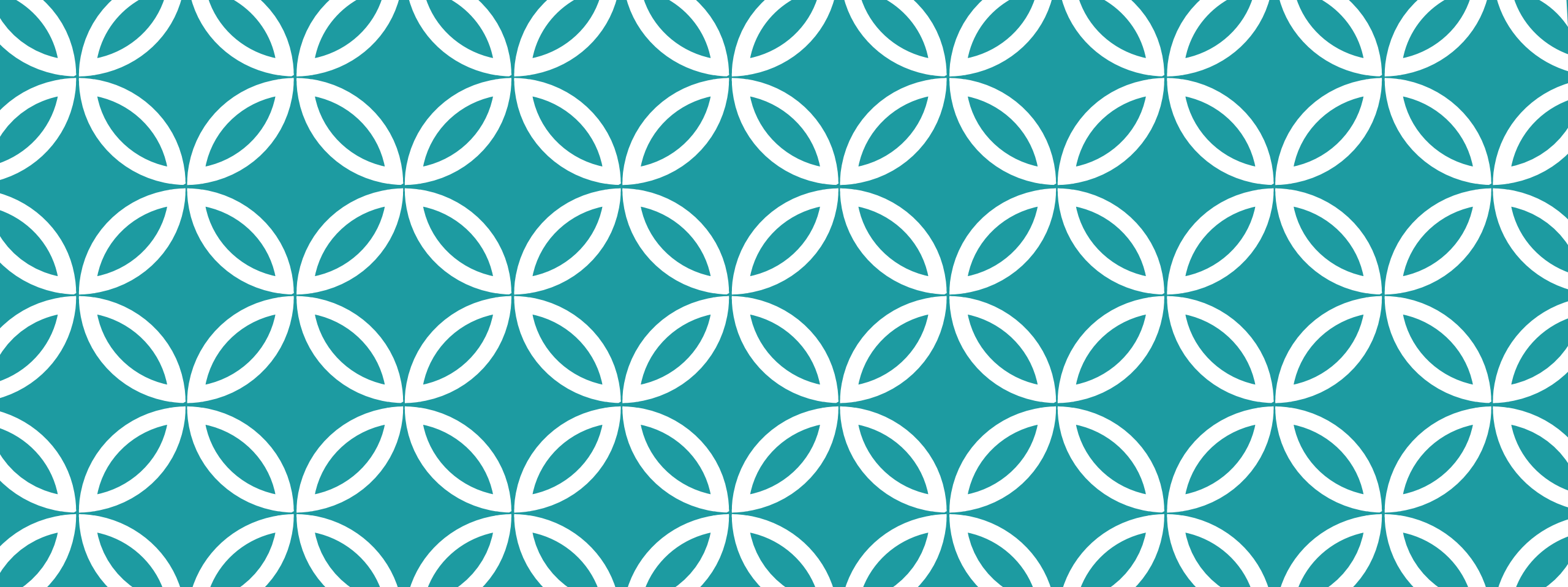
The Saddest Blues

Lauku reģionos bija sastopamas arī nestandarta formas blūzs, piemēram, **Memphis Slim**
"The Saddest Blues" 12,5 taktis

BLŪZS =

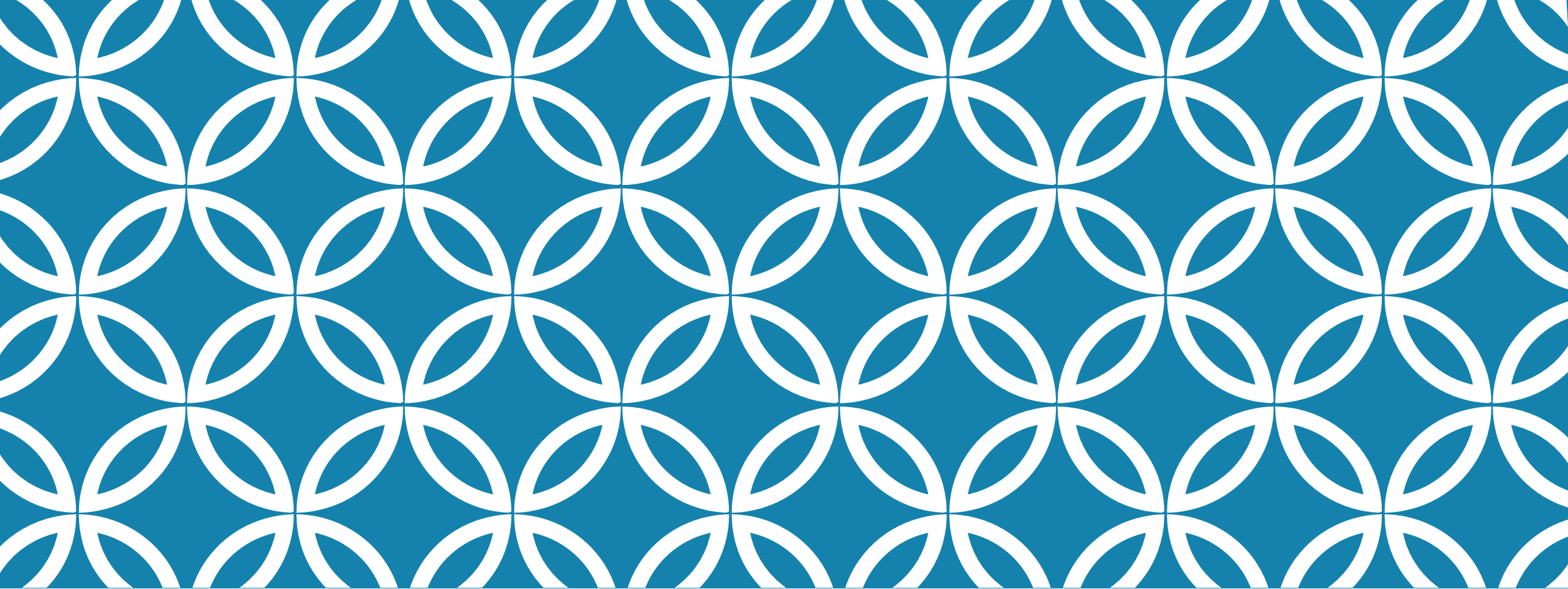
Āfrikāņu "Call & Response" un
Eiropas harmoniskās valodas funkcionalitātes
APVIENOJUMS

Improvizācijas dēļ blūzs saglabā vairāk oriģinālās
āfrikāņu melodijas un muzikālās idejas

DAŽĀDU DŽEZA STANDARTU FORMU ANALĪZE

Analizētos standartus
paredzēts klausīties kopā ar
audzēkņiem

AB |

AB FORMAS - DIVAS KONTRASTĒJOŠAS DAĻAS, VAI BĀZĒTAS UZ BLŪZA FORMAS

Chick Corea – Litha
Litha

A (atonāli)

B

A

B

SOLO A, B

A

B

A

B

CODA

Horace Silver – Opus de Funk
Opus de Funk

INTRO 8 taktis

A 12 (F)

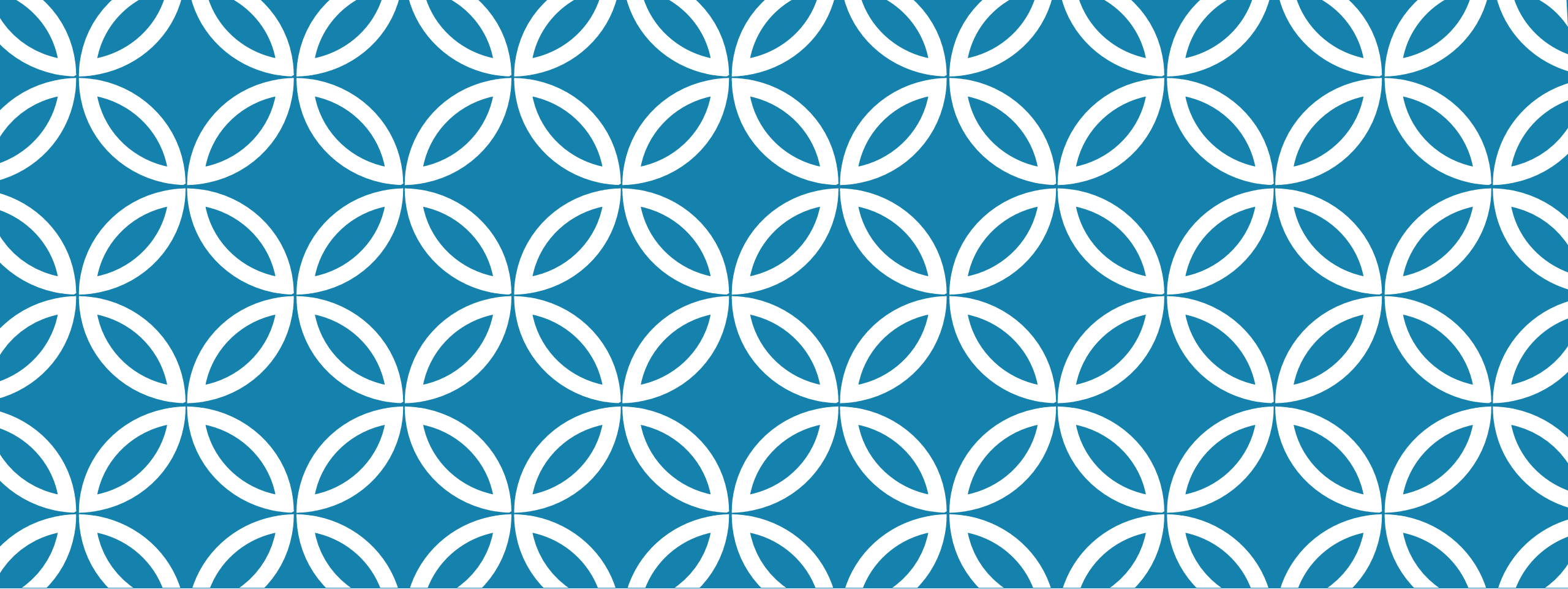
B 12 (F)

SOLO A

A

B

OUTRO / CODA

ABC |

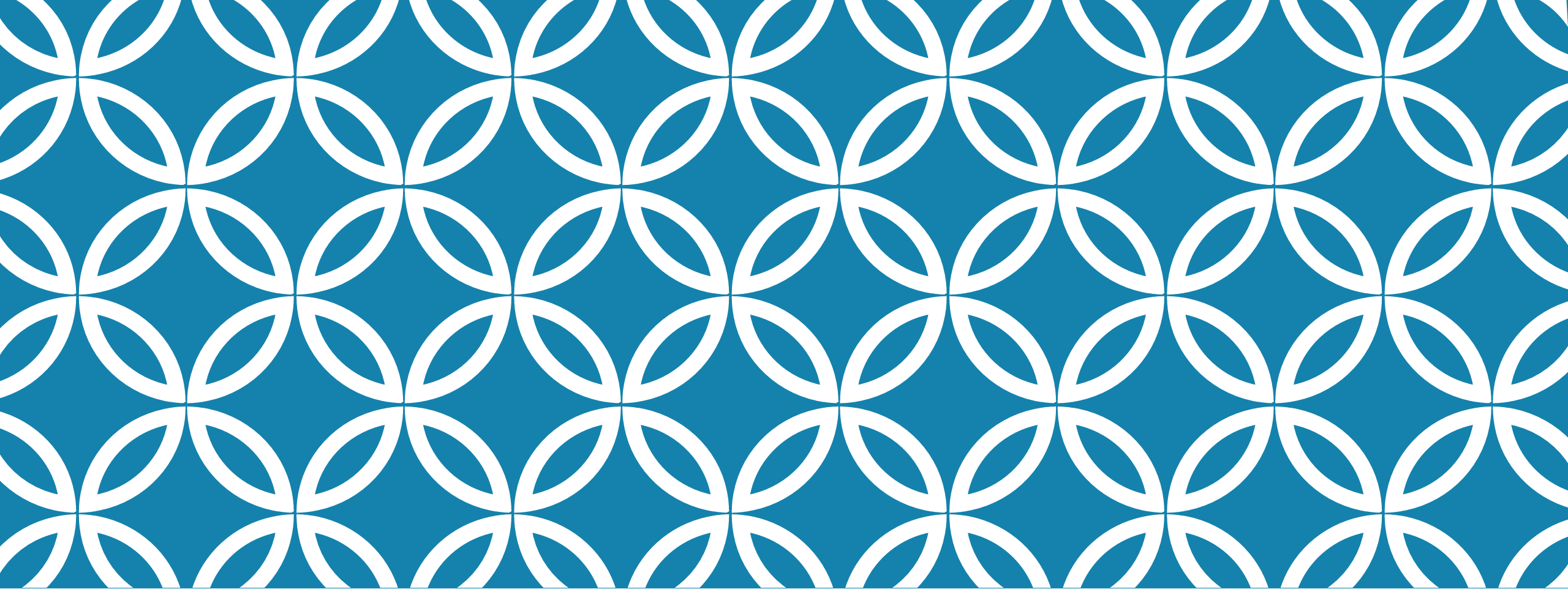
ABC FORMAS - KATRA DAĻA KONTRASTĒJOŠA, VAR ARĪ NEBŪT SIMETRISKĀ

Joe Zawinul's - "Mercy, Mercy, Mercy"

John Coltrane - "Resolution"

A (8) - B (8) - C (8)

A (8) - B (8) - C (4)

ABA |

ABA FORMAS - NOSLĒGTĀKA FORMA, JO ATKĀRTOJAS A DAĻA

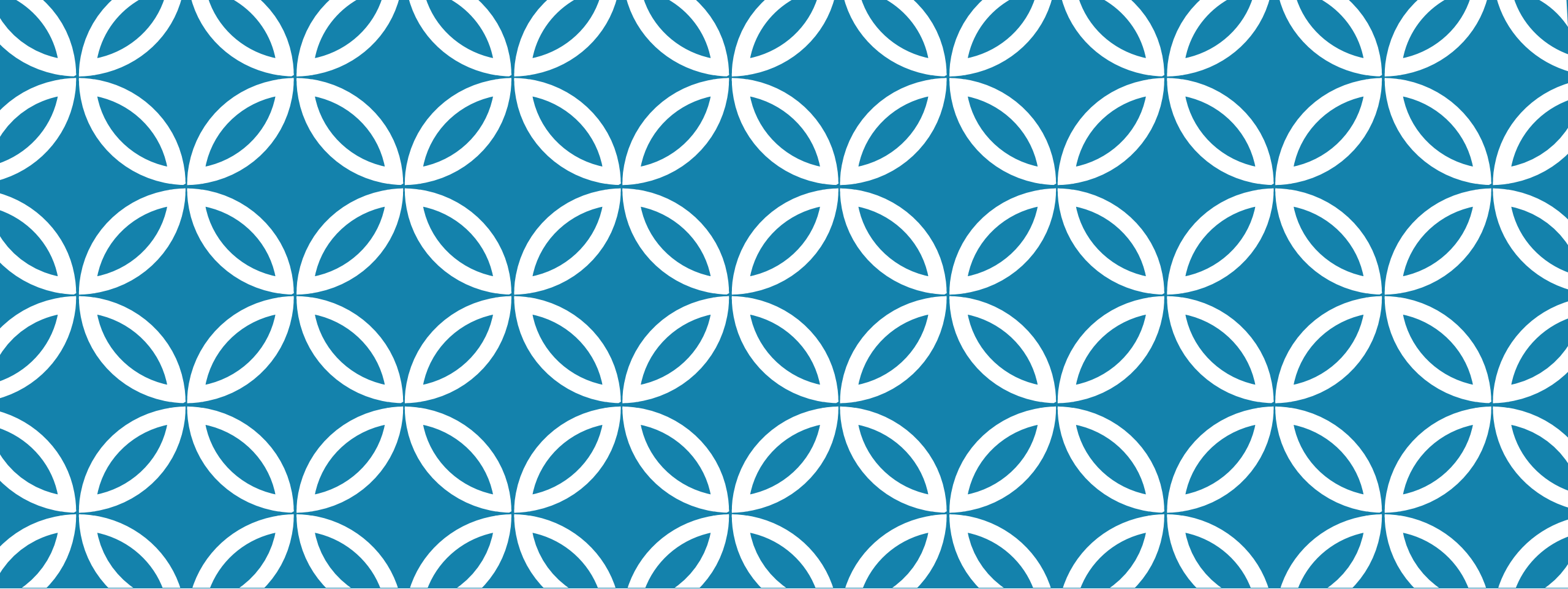
Wayne Shorter - "Infant Eyes"

A (9) - B (9) - A (9)

Thelonious Monk - "Brilliant Corners"

A (8) - B (7) - A (7)

Tēma pirmo reizi lēnā tempā, otrajā
reizē dubultlaikā (divreiz ātrāk)

AAB

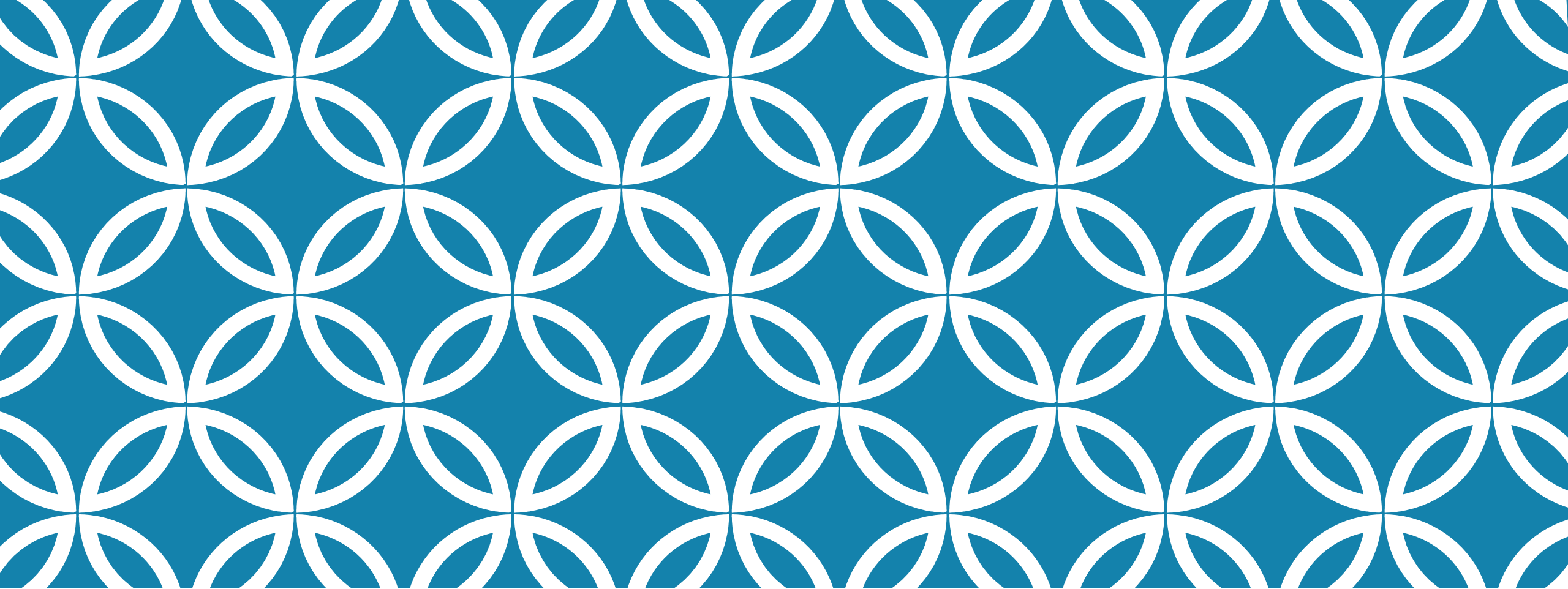
AAB FORMAS- B DAĻAI MAZĀKA NOZĪME, JO ATRODAS SKANDARBA BEIGĀS, NESTRĀDĀ KĀ KULMINĀCIJA

Antonio Carlos Jobim "Once I Loved"

Horace Silver "Song for My Father"

A (16) - A (16) - B (12)

A (8) - A (8) - B (8)

AABA

AABA FORMAS - B DAĻA MODULĒJOŠA, JAUNS MATERIĀLS, JO IR 3 "A" DAĻAS, KURAS TIEK VARIĒTAS. BIEŽI IZMANTOTĀ FORMA BALĀDĒS.

Kenny Dorham – Alone Together
Alone Together

A (Fm - Bbm - Ab - F)

A ...

B (2-5 uz Bbm - Ab)

A ...

+ OUTRO KĀ PAGARINĀJUMS 2 TAKTIS
(3 - 6 - 5 -1)

Taylor Eigsti – Skylark   Skylark

INTRO

A + 1 TAKTS

A + 1 TAKTS

B

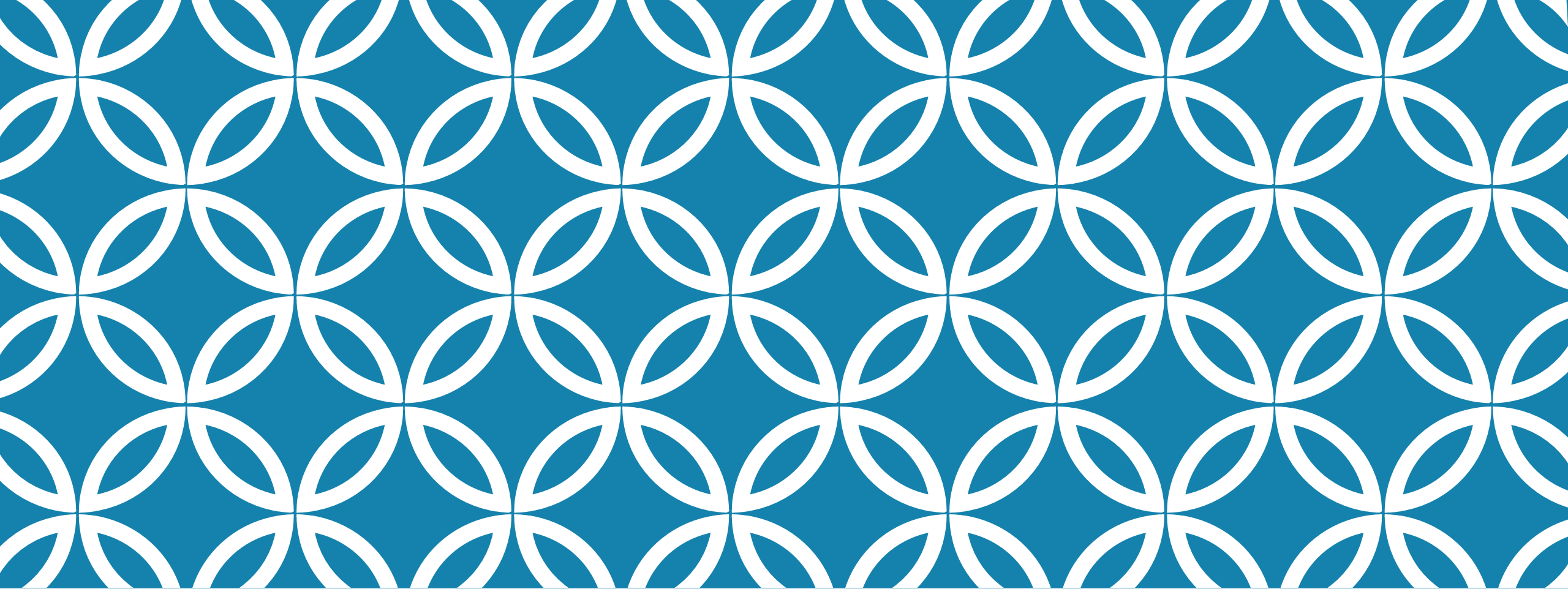
A + 2 TAKTIS

SOLO piano - A, A + pagarinājums

B

A + 2 taktis

OUTRO + PIANO SOLO

AABC |

AABC FORMAS - TIPISKĀK SASTOPAMĀ FORMA BALĀDĒS

Bill Evans "Very Early"

A (16)

A (16)

B (8)

C (8)

Tommy Wolf's "Spring Can Really
Hang You Up The Most"

IntroVerse 12 taktis - sagatavo A daļu,
nepabeigta autentiska kadence

A (8)

A (8)

B (8)

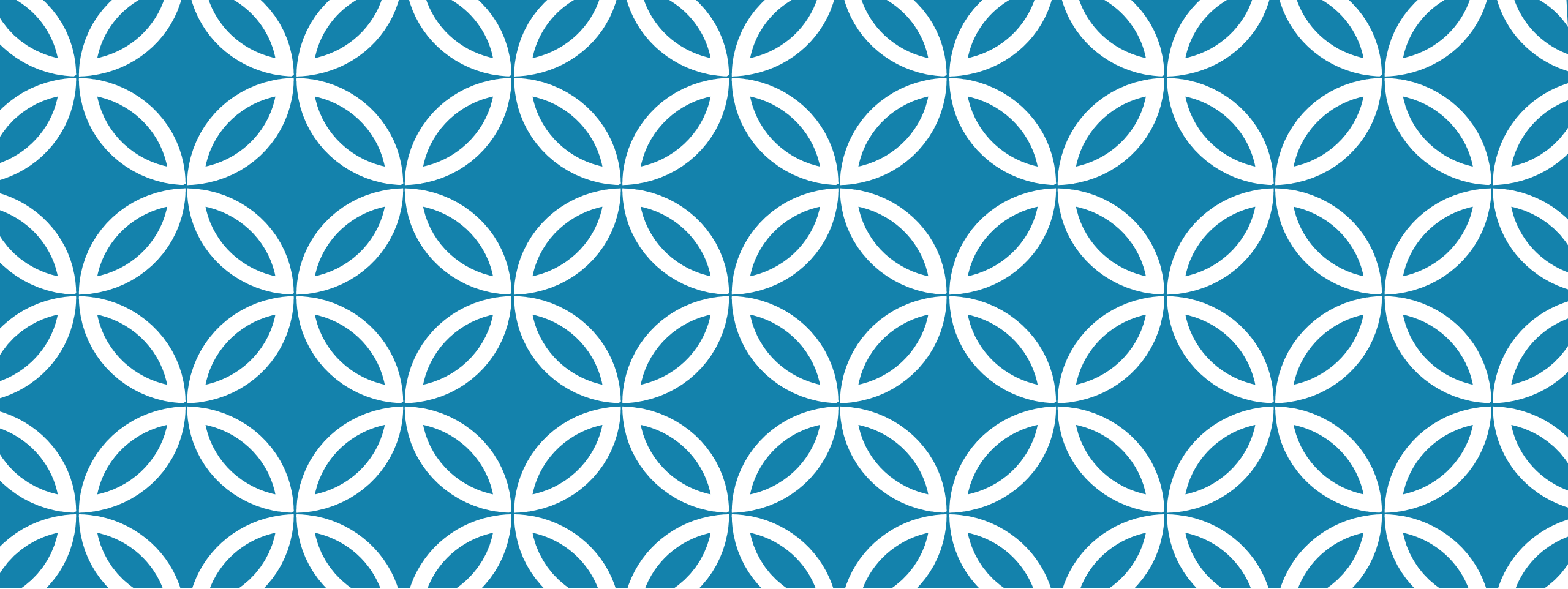
C (10)

A (8)

A (8)

B (8)

C (16)

ABCD

**ABCD FORMAS - KATRA DAĻA CITĀDĀKA, SAVĀ VEIDĀ
TURPINA LIELO MELODIJAS ŠTĀSTU CAURI VISAI
FORMAI. SAUKTA ARĪ PAR DŽEZA STANDARTU
"MINIATŪRU".**

Sam Rivers "Beatrice"

A (4)
B (4)
C (4)
D (4)

Miles Davis "Bye Bye Blackbird"

A (8)
B (8)
C (8)
D (8)

ABCD - ASIMETRISKS PIEMĒRS

Joe Henderson "Punjab"

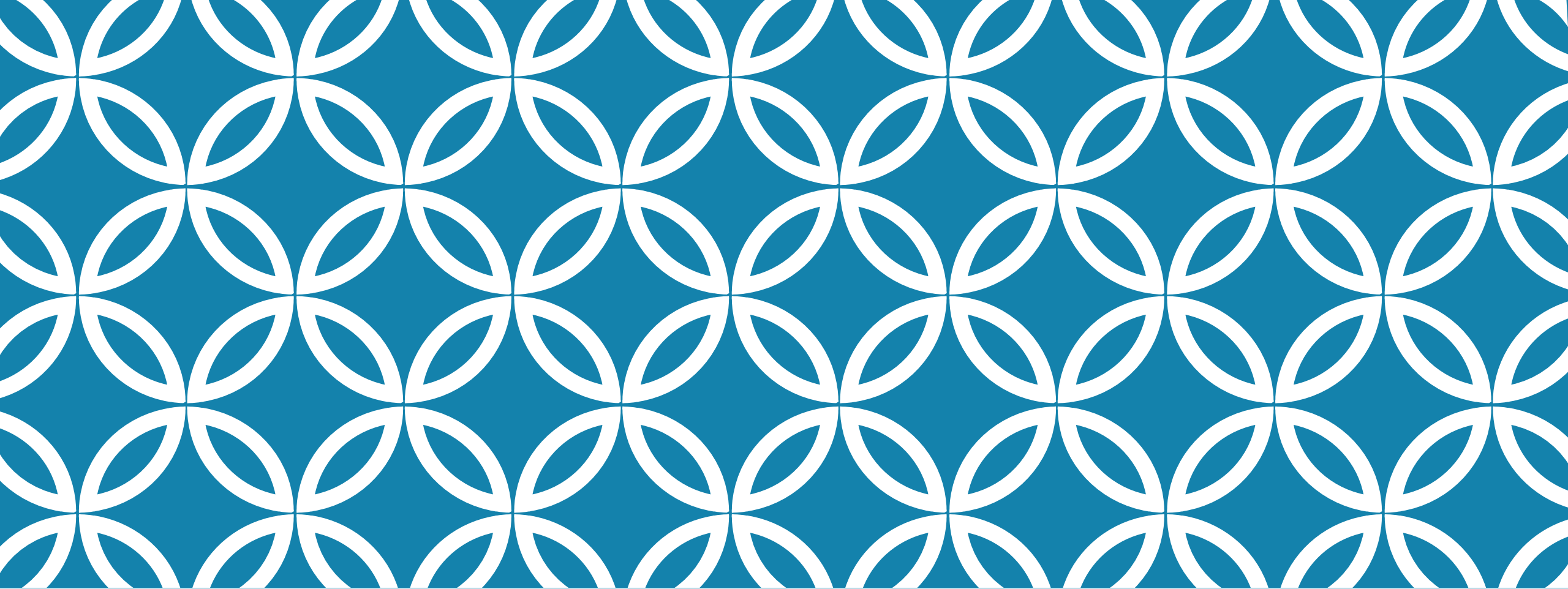
INTRO (8)

A (10)

B (8)

C (10) - solo

D (8) - solo

ABAC |

ABAC FORMAS - STANDARTI NO MŪZIKLIEM, SOLO CAURI VISAI FORMAI, C DAĻA PĒC SIGNĀLA, OUTRO KĀ KODAS PĀGARINĀJUMS

Bill Evans – Someday My Prince Will Come

A (Bb)

B (Gm - paralēlais minors)

A (Bb)

C (Eb – subdominante, kas beigās modulējās uz toniku, Bb)

SOLO PIANO (pa visu tēmas formu)

SOLO BASS

A

B

A

C / + OUTRO

Chat Baker – My Foolish Heart

INTRO – I, VI, II, V x2

A (Bb)

B (Bb, modulē uz Gm, beigās modulē atpakaļ uz Bb)

A (Bb)

C (Gm, kadence priekš Bb)

A - bigband

B – solo trompete

A – bigband

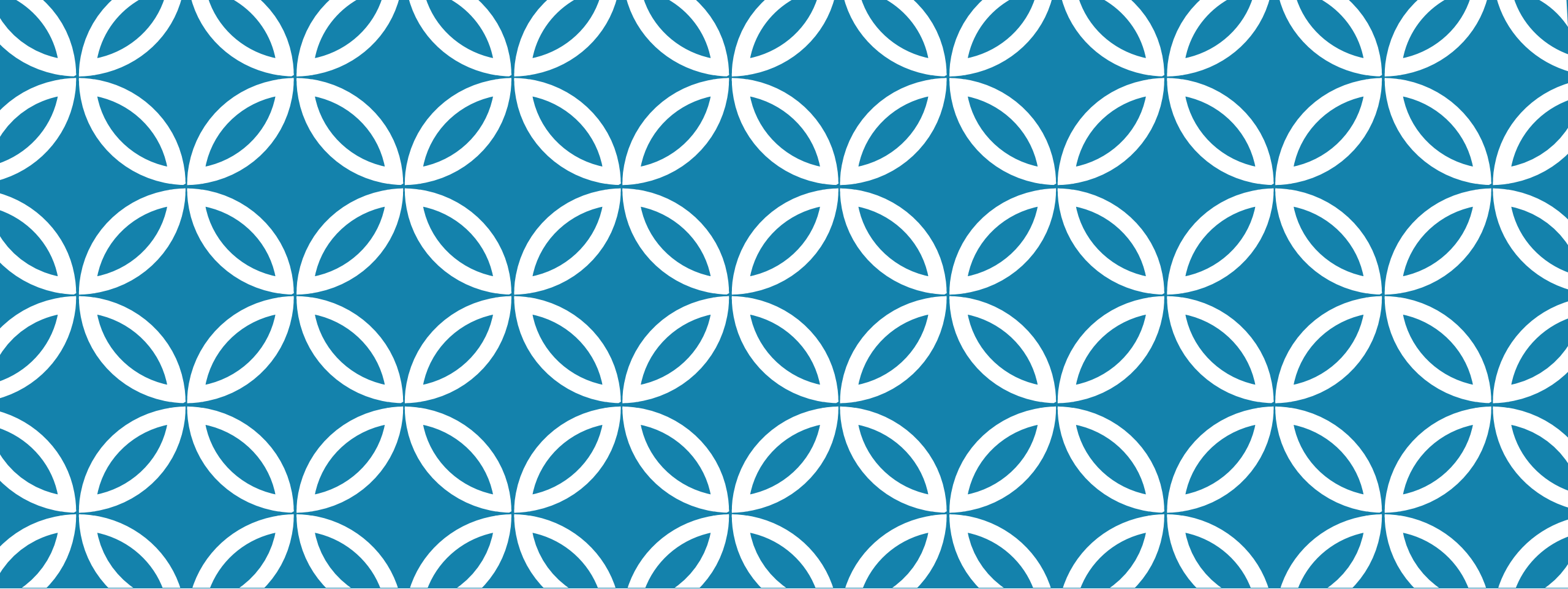
C – solo trompete / + bigband

INTRO x1

A

C

OUTRO / PĀGARINĀJUMS

FUSION FORMAS |

FUSION FORMAS - KOMPOZĪCIJAS AR IZRAKSTĪTĀM PARTIJĀM, SOLO PA VIENU DAĻU, STRUKTURĀLI SADALĪTAS DAĻAS, KURAS VAR TĪKT IZMĒTĀTAS.

Casiopea "Midnight Rendezvous"

INTRO

A (Em)

B (C - 6.pakāpes tonalitāte, modulē atpakaļ uz Em)

A1

C (C, beidzas uz Dominanti (backdoor))

SOLO + starpspēle x2

A

B

C

OUTRO

Rock-Fusion - vairāk izrakstītākas formas

Funk-Fusion - biežāk improvizatoriska mūzika, vienkāršāka harmonija

Return to Forever "Medieval Overture"

INTRO (A)

A

B

C SOLO

B

INTRO

OUTRO

[Snarky Puppy - What About Me](#)

[Herbie Hancock - Hang Up Your Hang Ups](#)

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN SAITES

- "Skaņdarbu analīze" (J.BOGATIRJOVA, M.GOLDINS, N.GRĪNFELDS, D.JAUNSLAVIETE, L.KĀRKLIŅŠ, T.KURIŠEVA, J.MEDIŅŠ), Izd. "Zvaigzne", 1978
- [Enciklopēdija ; Enciklopēdija nr.2](#)
- [Laszlo Cser un Daniel Wanner](#)
- "EARLY JAZZ" Gunther Schuller
- [Digitālie mācību līdzekļi - "Mūzikas formas mācība" Baiba Jaunslaviete](#)
- "The Jazz Theory Book" Mark Levine